

Hodnocení školitelky **(Posudek dizertační práce)**

Doktorand: Ing. Roman Říha

Název dizertační práce: **Vliv profese vykonávané v rámci Policie ČR a HZS na partnerské vztahy**

Z pozice školitelky mohu konstatovat, že doktorand po celou dobu doktorského studia přistupoval ke svým studijním povinnostem a úkolům s patřičnou pečlivostí a důkladností. Od počátku doktorského studia bylo evidentní, že si jako téma své dizertační práce zvolil problematiku, která ho silně oslovila. To se projevovalo jak na motivaci, tak i faktickém přístupu k problematice. Doktorand vyhledával relevantní odbornou literaturu domácí proveniencí i z cizojazyčných zdrojů, konzultoval s dalšími odborníky. Lze tak konstatovat, že při zpracovávání tématu důsledně propojoval teoretický přístup s praxí. V tomto ohledu ho podporovalo i jeho služební zařazení (operátor linky tísňového volání IZS).

Systematický a dlouhodobý zájem doktoranda o problematiku a konkrétně o téma, *jak pracovní stres na specifické pozici operátorů krizových linek ovlivňuje partnerské vztahy* se konec konců zrcadlí i v rozsahu a hypotézách dizertační práce. Téma „Vliv profese vykonávané v rámci Policie ČR a HZS na partnerské vztahy“ je nepochybně komplexní a interdisciplinární. K tématu existuje množství poznatků a koncepcí. Lze říci, že v průběhu konzultací školitelky a doktoranda se diskuze týkaly právě koncepce a strukturace dizertační práce. Stručně řečeno v teoretické části šlo zejména o to, jak třídit a také filtrovat současný stav poznání z pohledu cíle a zaměření dizertační práce, tj. „popsat a hlouběji analyzovat současný stav poznání v oblasti problematiky. V roli školitelky chci u doktoranda ocenit jeho samostatnost a aktivní přístup ke studiu i ke zpracování práce. Právě v tom se odrážel jeho systematický zájem o řešenou problematiku.

Volba tématu a jeho aktuálnost

Zvolené téma považuji za teoreticky i prakticky relevantní a také aktuální. Vychází z koncepce „work-life balanc“ v aplikaci na tzv. exponované profese. Právě u nich je v současnosti akcentován výzkum vhodných copingových strategií, prevence burnout a sekundární traumatizace. Práce operátorů tísňových linek je založena na komunikaci s volajícími, u kterých lze předpokládat, že jsou obvykle v náročné či přímo krizové situaci. Operátor musí být schopen vyhodnotit situaci, získat správné informace od volajícího a rychle se rozhodnout pro vhodnou intervenci. Různé další okolnosti mohou zvyšovat stresovou zátěž profese. Je také prokázáno, že exponované profese mohou ovlivňovat rodinnou stabilitu, a naopak kvalita partnerských vztahů se může „přelévat“ do výkonu profese.

Splnění cílů dizertační práce

Cílem práce je stručně řečeno nalezení zátěžových faktorů pramenících z výkonu profese v rámci IZS, které mají potenciál výrazně ovlivnit partnerské soužití. Tyto „evidence based“ poznatky lze pak využít pro cílenou přípravu a vzdělávání příslušníků a zaměstnanců tísňových linek.

Autor definuje cíl takto: podat ucelený pohled na zátěž plynoucí z povolání operátorů tísňových linek působících u Policie ČR a HZS ČR, která

má potenciál ovlivňovat i partnerské vztahy s tím, že závěry práce by měly sloužit k edukaci operátorů tísňového volání. K naplnění cíle dizertační práce byly zvoleny adekvátní výzkumné metody umožňující zjišťovat a třídit/klasifikovat subjektivní prožívání jednotlivců. Jde o explorační metody založené na self-reportu probandů a v textu jsou podrobně popsány.

V roli školitelky konstatuji, že výše uvedený cíl doktorand vyčerpávajícím měrou splnil, v práci nabízí mapu hlavních stresorů a diferencuje je z různých hledisek, např. podle genderu. K tomu viz i publikaci „Work-Related Stressors Associated with Emergency Calls to the Fire and Rescue Service Operators and Police Operators of the Czech Republic, která byla publikována v Journal of Police and Criminal Psychology (<https://doi.org/10.1007/s11896-023-09621-2>).

Výsledky dizertační práce a její přínos

Jsem přesvědčená, že zpracovaná práce je pro teorii oboru i pro řízení praxe (výkon operátora tísňové linky) přínosem. Považuji za důležité, že v rámci doktorského studijního programu „Ochrana obyvatelstva“ se pěstují také témata zaměřená na psychologické aspekty „fungování“ lidského článku při zvládání krizových situací. Konec konců představuje pracovník nejen nejdražší, ale také nejzranitelnější prvek v rámci systému IZS. Poznatky o vlivu pracovního stresu na duševní stabilitu jedinců patří dnes již k notorietám. Vedly také k zavedení podpůrných psychosociálních služeb integrovaných přímo do IZS. Výstupy práce jsou tudíž využitelné i v rámci této péče o pracovníky/příslušníky. Z pohledu teorie oceňuji velmi dobře zpracovanou odbornou literaturu v rámci přehledu současného stavu. Za teoreticky přínosné lze považovat také samotné propojení pracovního stresu s partnerskými vztahy, neboť stále převažuje výzkumný design, který cílí pouze na dopady pracovního stresu jen na samotného pracovníka. Z teoreticky hodnotných výstupů bych ještě ráda upozornila na inventář hlavních zátěžových faktorů z pohledu operátorů tísňových linek. Patří k nim 8 zátěžových scénářů: ohrožení života, netísňový hovor, domluva, ruch, lokalizace, porozumění, děti a senioři, časová tíseň. Lze se domnívat, že právě tyto faktory či scénáře hovorů zaslouží více pozornosti při přípravě operátorů tísňových linek. Méně stresu a funkční copingové strategie mohou totiž znamenat i méně partnerských konfliktů.

Formální úroveň práce

Práce je napsána srozumitelně a vzhledem ke komplexnosti tématu celkem přehledně. Rovněž grafická úprava vyhovuje. V textu jsem neobjevila žádné gramatické či stylistické chyby či zásadní prohřešky. Poznamenávám však, že místy bych uvítala stručnější formulace a stručnější explikaci dílčích fenoménů.

Celkové hodnocení

Konstatuji, že předložená práce splňuje kritéria stanovená FBMI ČVUT a zákonem 111/1998 Sb. na doktorské dizertační práce. Po obsahové i formální stránce odpovídá standardům, kladeným na tento typ kvalifikačních prací. Doporučuji ji k závěrečné obhajobě.